

รูปแบบการควบคุมตัวผู้กระทำผิดด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในยุโรป Model of Electronic Monitoring System for Offenders in Europe

ปิยะพร ตันณีกุล

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
piyaporn7230@gmail.com

บทคัดย่อ

จากปัญหาจำนวนนักโทษในเรือนจำที่มีความหนาแน่นเกินมาตรฐานและค่าใช้จ่ายในการควบคุมที่สูง ทำให้เกิดแนวคิดนำเทคโนโลยีมาช่วยในการควบคุมตัวผู้กระทำผิดแทนการจำคุก คือ “อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์” ซึ่งประเทศต่าง ๆ ยอมรับและนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะประเทศทางแถบยุโรป นำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นเงื่อนไขร่วมกับการกักกันให้อยู่ในสถานที่ที่กำหนด (house arrest) หรือการกำหนดโทษโดยใช้ชุมชน โดยกำหนดวิธีการที่เหมาะสมกับผู้กระทำผิด ระบบเทคโนโลยีที่นิยมใช้ ได้แก่ ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) และระบบวิทยุคลื่นสั้น (RF) มีการนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดแต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย บทบาทของหน่วยงานเอกชนถูกจำกัดอยู่ที่การขายและการบำรุงรักษาอุปกรณ์ จัดหาอุปกรณ์และโปรแกรมเกี่ยวกับอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ ค่าใช้จ่ายในการใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์อยู่ที่ประมาณ 2-20 ยูโรต่อวัน หรือประมาณ 70-700 บาทต่อวัน ประเทศในแถบยุโรป มีความคิดเหมือนกันต่อการใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ คือ มีใช้เป็นเพียงอุปกรณ์ในการคุมประพฤติแบบเข้มข้นเท่านั้นแต่ยังช่วยแก้ไขฟื้นฟูอีกด้วย และส่วนใหญ่นำไปใช้แทนการลงโทษจำคุกที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ส่วนที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มที่ถูกเลือกให้ใช้เป้าหมายในการนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคู่กับวิธีการต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป

คำสำคัญ: อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์, ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก, ระบบวิทยุคลื่นสั้น

Abstract

The overcrowded of prisoners and high cost of controlling cause of the concept of technology to help control the offenders instead of imprisonment. It is electronic monitoring (EM). Many countries are accepted and used widely, especially in Europe. Electronically monitored house-arrest in Europe may be imposed as a sole sanction instead of a prison sentence or combined with a suspended prison sentence as well as with community service. The technology implemented are Global Positioning Satellite (GPS) and Radio Frequency (RF). Electronic monitoring does not figure prominently in juvenile delinquency. The private sectors role is confined to selling and maintaining the technology, supply equipment and programs. The cost of using an electronic monitoring ranges from 2 to 20 € per day or about 70-700 baht per day. Many countries in Europe have a similar idea to use an electronic monitoring that introduces not only an element of supervision and discipline but also rehabilitation and treatment and replaces prison sentences of up to 1 year. The difference are the focal groups of offenders, the goals of electronic monitoring which may put the different emphasis and be flexible to the individual.

Keywords: electronic monitoring, global positioning system, radio frequency

1. บทนำ

ปัจจุบัน จำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนส่งผลให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ซึ่งเป็นปัญหาที่งานราชทัณฑ์ทั่วโลกต้องประสบ โดยเฉพาะในประเทศไทยประสบปัญหามีจำนวนผู้ต้องขังเกินกว่าหลักสากลมากถึง 4 เท่า จากข้อมูลพบว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวหลายประเทศ อาทิ อังกฤษ แคนาดา รวมถึงในภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ได้นำเครื่องมือที่เรียกว่า EM หรือ “Electronic Monitoring” มาใช้แทนการคุมขังในเรือนจำแล้ว

อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการควบคุมผู้กระทำความผิดแทนการจำคุกในเรือนจำ ประกอบด้วยตัวอุปกรณ์ส่งสัญญาณ มีลักษณะคล้ายนาฬิกาหรือสายรัดข้อมือหรือข้อเท้า ตัวอุปกรณ์รับสัญญาณ และศูนย์ควบคุมกลางที่ใช้ติดตามตัว เมื่อสวมใส่อุปกรณ์ที่ข้อมือ ข้อเท้า หรืออวัยวะส่วนอื่นก็สามารถตรวจสอบการเดินทางของผู้สวมใส่ได้ โดยระบบสัญญาณที่นำมาใช้กับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มี 2 ระบบ คือ ระบบการหาตำแหน่งโดยใช้ระบบวิทยุคลื่นสั้น (RF) และระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) ซึ่งระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) จะส่งสัญญาณได้ในระยะไกลกว่าระบบวิทยุคลื่นสั้น (RF) และค้นหาตำแหน่งได้ตลอดเวลาแต่มีข้อเสีย คือ ค่าใช้จ่ายสูง

จากการดำเนินการเกี่ยวกับการนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในยุโรปช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณา ดังนี้

2. การนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้แทนการลงโทษทางอาญาตามระบบงานยุติธรรม

อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มักถูกนำมาใช้ก่อนหรือขณะพิจารณาคดี โดยจัดเป็นทางเลือกของการพิจารณาการให้ประกันตัว และเป็นเครื่องมือที่มุ่งลดความเสี่ยงในการหลบหนีของผู้กระทำความผิดในระหว่างประกันตัว นอกจากนำมาใช้ก่อนหรือขณะพิจารณาคดีแล้ว ประเทศในยุโรปส่วนใหญ่เห็นว่าควรนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้หลังมีคำพิพากษาด้วย โดยเฉพาะคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก โดยแนวคิดนี้ถูกนำมาใช้ในประเทศอังกฤษและเนเธอร์แลนด์ก่อน

ในบางประเทศของยุโรป นำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นเงื่อนไขร่วมกับการกักกันให้อยู่ในสถานที่ที่กำหนด (house arrest) หรือการกำหนดโทษโดยใช้ชุมชน ซึ่งจะกำหนดวิธีการที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด และถูกนำมาพัฒนาเพื่อใช้ในงานราชทัณฑ์ของประเทศอื่น ๆ ในกรณีการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดก่อนครบกำหนดภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติด้วยการใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเรื่องการคุมขังในเรือนจำไปสู่เสรีภาพ ซึ่งการใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ในขณะถูกคุมขังในเรือนจำนั้นเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการบริหารงานราชทัณฑ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการพักการลงโทษ ซึ่งถ้าหากนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่ได้รับพิจารณาพักการลงโทษ จะมีระยะเวลาในการนำมาใช้ประมาณ 6 สัปดาห์ – 1 ปี และต้องกำหนดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูเข้าไปด้วย โดยโปรแกรมออกแบบมาเพื่อให้ผู้กระทำความผิดมีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูตนเองอย่างน้อย 26 ชั่วโมงต่อสัปดาห์¹

ในประเทศอังกฤษมีการสั่งใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์โดยศาลซึ่งศาลสามารถมีคำสั่งได้หลายแนวทาง เช่น ศาลอาจมีคำสั่งให้ควบคุมตัวด้วยอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์เพียงอย่างเดียว (community order with single requirement) โดยกฎหมายให้อำนาจศาลในการสั่งควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ได้สูงสุด 12 เดือน อีกกรณีหนึ่งที่มีการใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ คือ กลุ่มที่ได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดและเข้าโปรแกรมการถูกกักขังในบ้านตามที่กฎหมายกำหนด ที่เรียกว่า “Early Release Requirement” หรือ “Home Detention Curfew: HDC” ซึ่งหมายถึงกลุ่มที่จะได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนด 4.5 เดือน และผ่านการประเมินเกณฑ์ความเสี่ยงโดยเจ้าหน้าที่เจ้าของสำนวน (offender manager) บุคคลกลุ่มนี้ถูกกำหนดให้รับโทษระยะสุดท้ายเป็นการกักขังในบ้านโดยใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ (curfew with EM) ซึ่งไม่ต้องถูกควบคุมและสอดส่อง เว้นแต่เป็นบุคคลที่ได้รับการพักการลงโทษแบบมีเงื่อนไข (released on license) ระยะเวลาการควบคุม อยู่ระหว่าง 9-12 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งหากมีการผิดเงื่อนไขจะต้องถูกจับส่งกลับเข้าเรือนจำ นอกจากนี้ ยังมีการใช้เครื่องมือควบคุมตัวแบบอิเล็กทรอนิกส์กับผู้กระทำความผิดที่ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ก่อการร้าย (suspect terrorism) อาจเป็นบุคคลทั่วไปที่ต้องสงสัยโดยสำนักงานด้านความมั่นคงและต่อต้านการก่อการร้าย อาจเป็น

¹ Hans-Joerg Albrecht, Electronic Monitoring in Europe [Online], accessed 10 April 2015. Available from <http://www.mpicc.de/files/pdf1/albrecht.pdf>

บุคคลที่ต้องสงสัยและอยู่ระหว่างรอการส่งตัวกลับประเทศ เป็นบุคคลที่ถูกศาลตัดสินว่ามีความผิดที่เกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งอยู่ระหว่างได้รับการประกันหรือคุมความประพฤติในชุมชน เป็นต้น²

ส่วนประเทศฝรั่งเศส ได้นำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้แทนการคุมขังกับโทษระดับกลาง โดยปรากฏในกฎหมาย The French Code of Criminal Procedure (Code de Procédure Penale) ฉบับปรับปรุงในวันที่ 19 ธันวาคม 1997 ซึ่งมีผลใช้ในปี ค.ศ. 2000 ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับทางเลือกใหม่แทนการจำคุก คือ การนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ในประเทศฝรั่งเศสเรียกว่า “bracelet électronique” โดยอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ นำมาใช้ใน 3 รูปแบบ คือ

- 1) ผู้กระทำผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี
- 2) ผู้กระทำผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี และไม่ได้รับการพักการลงโทษ
- 3) ผู้กระทำผิดที่ได้รับคำพิพากษาให้ใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์

โดยส่วนมากจะเน้นที่ผู้กระทำผิดครั้งแรกที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี นอกจากนี้ ยังให้ออกาสผู้กระทำผิดในการเลือกที่จะยกเลิกการใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์และกลับไปถูกคุมขังในเรือนจำตามเดิมได้

เงื่อนไขที่ใช้ประกอบกับอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่จะเป็นเงื่อนไขการห้ามออกจากบ้านหรือสถานที่ที่กำหนดซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่ถูกควบคุมตัวด้วยอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มักเลือกที่จะให้ควบคุมตัวที่บ้าน โดยการควบคุมตัวที่บ้านหรือสถานที่อื่นที่กำหนดนั้น ผู้ที่ถูกควบคุมตัวมักจะได้รับอนุญาตให้ออกนอกบ้านได้ในเวลาที่กำหนด บางคนสามารถออกจากบ้านได้ทุกวันไม่เว้นวันหยุดสุดสัปดาห์ แต่บางคนได้รับอนุญาตให้ออกจากบ้านได้เฉพาะวันหยุดสุดสัปดาห์เท่านั้น³

ประเทศเยอรมนี กำหนดให้นำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กำหนดตำแหน่งที่อยู่ของผู้กระทำผิด ซึ่งต้องได้รับความยินยอมจากผู้กระทำผิดนั้นด้วย และยังกำหนดให้นำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการหยุดออกหมายจับชั่วคราว พร้อมเงื่อนไขการคุมประพฤติในกรณีที่ได้รับการพักการลงโทษ กลุ่มเป้าหมายหลักคือ บุคคลที่ไม่มีความเสี่ยงในการปฏิบัติตนให้เป็นไปตามเงื่อนไขคุมประพฤติ เพราะบุคคลเหล่านี้ไม่เรียนรู้ที่จะจัดการกับชีวิตและสูญเสียวินัยในตนเอง จึงมักถูกเพิกถอนการคุมประพฤติและกลับเข้าสู่เรือนจำ แต่ภายใต้การใช้ใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ ผู้กระทำผิดยังมีโอกาสที่จะหลีกเลี่ยงโทษจำคุก ผู้กระทำผิดในคดีร้ายแรงเพื่อติดตามอย่างใกล้ชิด หรือผู้กระทำผิดที่มีความเสี่ยงสูงโดยผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี หรือ การกระทำผิดที่มีอัตราการลงโทษให้จำคุกอย่างน้อย 1 ปี หรือผู้กระทำผิดที่ถูกพิพากษาจำคุก 3 ปี หรือมากกว่านั้น โดยปราศจากการปล่อยตัวก่อนกำหนด เช่น ผู้กระทำผิดที่มีปัญหาทางจิต หรือต้องถูกกักขังเพื่อรับการบำบัด รวมถึงผู้กระทำผิดในคดีพิเศษ เช่น ความผิดทางเพศ การกระทำความผิดที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด⁴

3. การติดตามตัวและการแกะรอย (tagging and tracking)

ประเทศในยุโรปจะใช้ใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาประกอบกับเงื่อนไขการเฝ้าระวังขณะถูกกักกันอยู่ในสถานที่ที่กำหนดและตารางประจำวันซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการการลงโทษ ระบบวิทยุคลื่นสั้น (Radio Frequency - RF) ถูกนำมาใช้กับอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ แต่ระบบวิทยุคลื่นสั้นไม่สามารถระบุตำแหน่งของผู้สวมใส่อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ได้หากบุคคลนั้นออกนอกสถานที่ที่กำหนดไว้ ในทางตรงข้าม ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (Global Positioning Satellite หรือ GPS) จะใช้ในการแกะรอยความเคลื่อนไหวไม่ว่าบุคคลนั้นจะไปอยู่ที่แห่งใดก็ตามโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ภายในสถานที่ที่กำหนดเท่านั้น เมื่อมีการฝ่าฝืนระบบควบคุม จะมีการส่งสัญญาณไปยังเจ้าหน้าที่ทันที ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) ผู้สวมใส่จะถูกแกะรอยอยู่ตลอด 24 ชั่วโมง แต่ข้อมูลจะถูกรายงานเพียงวันละ 1 ครั้งเท่านั้น แทนที่จะรายงานอย่างต่อเนื่องไปยังเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ อุปกรณ์ในระบบวิทยุคลื่นสั้น (RF) มีราคาถูกกว่าระบบกำหนด

² รายงานการประชุม World Congress on Probation และ Strategic Meeting on Electronic Monitoring, วันที่ 7-11 ตุลาคม 2556 ณ กรุงลอนดอน ประเทศสหราชอาณาจักร, หน้า 10-14.

³ Rene LEVY, Pierre V. TOURNIER, Anna PITOUN and Annie KENSEY, Electronic Monitoring: Assessment of the Experimental Phase. [Online], accessed April 10, 2015. Available from <http://www.cesdip.fr/ELECTRONIC-MONITORING-ASSESSMENT.html>

⁴ Silke Eilzer, Data protection and electronic monitoring in Germany [Online], accessed October 10, 2015. Available from <http://www.crimeandjustice.org.uk/publications/cjm/article/data-protection-and-electronic-monitoring-germany>

ตำแหน่งบนโลก (GPS) และระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) จะใช้กับระบบเชิงรุก (Active System) ส่วนระบบวิทยุคลื่นสั้น (RF) จะใช้กับระบบการตรวจสอบ (Passive System)

ในประเทศอังกฤษ ช่วงแรกที่น่าอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ จะอยู่ในรูปของระบบวิทยุคลื่นสั้น (RF) ใช้เมื่อศาลมีคำสั่งห้ามออกจากสถานที่กำหนดโดยเฉพาะในเวลากลางคืน ผู้กระทำผิดจะสวมสายรัดข้อเท้า โดยมีเครื่องตรวจจับสัญญาณติดตั้งอยู่ในบริเวณบ้านหรือพื้นที่กำหนด หากผู้กระทำผิดออกนอกเขตที่เครื่องจะตรวจจับสัญญาณได้ จะมีการส่งสัญญาณเตือนไปยังศูนย์ควบคุมในทันที จนกระทั่งในปี ค.ศ.2004 ประเทศอังกฤษยินยอมให้นำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ด้วยระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) มาใช้กับผู้กระทำผิดได้ ปรากฏใน The Criminal Justice and Court Service Act 2000 และประสบความสำเร็จในช่วงครึ่งปีหลังของ ค.ศ.2005

ประเทศฝรั่งเศสใช้ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) และระบบวิทยุคลื่นสั้น (RF) กับการควบคุมตัวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยผ่านสถานเอกอัครราชทูตที่ให้การสนับสนุน

ประเทศเยอรมนีใช้ระบบวิทยุคลื่นสั้น (RF) เป็นทางเลือกในการเลี้ยงโทษจำคุก โดยผู้กระทำผิดต้องให้ความยินยอม ต่อมา ในปี ค.ศ.2011 รัฐบาลกลางเยอรมันได้นำระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) มาใช้กับผู้กระทำผิดทางเพศโดยผู้กระทำผิดเหล่านี้ไม่ต้องให้ความยินยอม ข้อมูลของผู้กระทำผิดที่ได้รับการบันทึกไว้ด้วยระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) จะถูกลบทิ้งทุก ๆ 3 เดือน และสร้างศูนย์ควบคุมโดยมีพื้นฐานมาจากศูนย์ควบคุมของเมือง Hesse⁵

4. การนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

การนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่มีความแตกต่างกัน การลงโทษแตกต่างกัน แต่ปัจจุบัน เด็กและเยาวชนกระทำผิดมากขึ้น เพื่อลดความกดดันในการนำเด็กและเยาวชนเข้าสู่สถานกักกันเด็กและเยาวชนและเป็นการลดภาระ จึงมีแนวคิดในการนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมากขึ้น

ในประเทศอังกฤษ ผู้กระทำผิดที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี ศาลสามารถกำหนดระยะเวลาการถูกควบคุมตัวในบ้านตั้งแต่ 2-16 ชั่วโมง/วัน ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องถูกควบคุมตัวด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ทุกวัน อาจเป็น 3 วัน/สัปดาห์ หรือเฉพาะวันสุดสัปดาห์ เป็นต้น โดยไม่จำกัดฐานความผิด เนื่องจากศาลจะพิจารณาจากผลการจำแนกความเสี่ยงเป็นสำคัญ และการสั่งใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ ต้องไม่กระทบการเรียน

ส่วนประเทศฝรั่งเศสและเยอรมนี มีการนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดแต่ยังใช้อยู่เป็นจำนวนน้อย⁶

5. บทบาทของหน่วยงานเอกชน

บทบาทของหน่วยงานเอกชนถูกจำกัดอยู่กับการขายอุปกรณ์และการบำรุงรักษาอุปกรณ์ โดยบริษัทเอกชนจะเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์และโปรแกรมเกี่ยวกับอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งดูเหมือนว่าบทบาทของหน่วยงานเอกชนดังกล่าวได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วคล้ายกับบทบาทของเรือนจำเอกชน ที่เน้นว่าอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์เป็นอุปกรณ์ชนิดหนึ่งที่ใช้ในระบบการลงโทษ ไม่ได้เน้นด้านธุรกิจ

อย่างไรก็ตาม ในประเทศอังกฤษได้เลือกบริษัทเอกชนที่ได้รับความไว้วางใจมาบริหารจัดการกระบวนการควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ทั้งกระบวนการโดยเข้ามาบริหารจัดการเป็นทีมร่วมกับเจ้าหน้าที่คุมประพฤติ และนักสังคมสงเคราะห์ บริษัทเอกชนปัจจุบันที่ให้บริการด้านอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์กับกระทรวงยุติธรรมประเทศอังกฤษคือ G4S และ Serco⁷

⁵ Hans-Joerg Albrecht, Electronic Monitoring in Europe [Online], accessed 10 April 2015. Available from <http://www.mpicc.de/files/pdf1/albrecht.pdf>

⁶ Ibid.

⁷ รายงานการประชุม World Congress on Probation และ Strategic Meeting on Electronic Monitoring, วันที่ 7-11 ตุลาคม 2556 ณ กรุงลอนดอน ประเทศสหราชอาณาจักร, หน้า 10-14.

ส่วนในประเทศฝรั่งเศส บทบาทของหน่วยงานเอกชนที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ Thales และ Onet ซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนสังคม โดยมีบริษัท G4S เป็นผู้วางระบบ ดูแลระบบและจัดหาอุปกรณ์ ซึ่งข้อมูลจะถูกจัดเก็บโดย Thales ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงปารีส รวมถึงการขนส่งด้วย ส่วนการให้บริการและการฝึกฝนเจ้าหน้าที่จะจัดการโดย Telem และด้านการรักษาความปลอดภัยจะได้รับการดูแลโดย Onet⁸

ในประเทศเยอรมนี การบริหารจัดการด้านซอฟต์แวร์จะอยู่ในความดูแลของบริษัท the Hessische Zentrale für Datenverarbeitung⁹

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่คุ้มครองประพฤติดังกล่าวจะรับผิดชอบด้านการจัดสรรเวลาและโปรแกรมในการแก้ไขฟื้นฟู คอยดูแลผู้กระทำผิดที่ใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์

6. การสนับสนุนทางการเงินของผู้กระทำผิด

ค่าใช้จ่ายในการใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์เป็นสิ่งที่ผู้กระทำผิดค่อนข้างยอมรับได้ ในยุโรปมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ประมาณ 2-20 ยูโรต่อวัน หรือประมาณ 70-700 บาทต่อวัน โดยประเทศอังกฤษจะมีค่าใช้จ่าย 2 แบบ คือ กรณีผู้ใหญ่จะต้องจ่ายที่ 12.10 ยูโรต่อวัน กรณีเป็นเด็กจะมีค่าใช้จ่ายที่ 18.01 ยูโรต่อวัน ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้เป็นค่าใช้จ่ายรวมอุปกรณ์ การให้บริการ การติดตั้ง และค่าเสียหายจากอุปกรณ์แตกหัก

ประเทศเยอรมนีจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 30 ยูโรต่อวัน ซึ่งรวมค่าอุปกรณ์ ค่าติดตั้งและติดตามด้วย ส่วนประเทศฝรั่งเศส ค่าใช้จ่ายแตกต่างกันตามระบบที่ใช้ ถ้าเป็นระบบวิทยุคลื่นสั้น (RF) มีค่าใช้จ่ายที่ 15.50 ยูโรต่อวัน หากใช้ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) จะมีค่าใช้จ่ายที่ 30 ยูโรต่อวัน โดยค่าใช้จ่ายเหล่านี้รวมค่าอุปกรณ์ ติดตั้งและติดตาม¹⁰

7. ความเหมือนและความแตกต่าง

ความหลากหลายของอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ในยุโรป ทำให้มีความเหมือนและความแตกต่าง ดังนี้

ความเหมือน

- (1) อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ถูกนำมาใช้กับอาชญากรรมที่มีความรุนแรงระดับปานกลาง และใช้แทนการลงโทษจำคุกที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี
- (2) อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ คือ เทคโนโลยีซึ่งถูกนำมาใช้กับการคุมประพฤติแบบเข้มข้น หรือการบังคับหรือจำกัดเสรีภาพ (กักกันไว้ในสถานที่ที่กำหนด)
- (3) โปรแกรมการใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์จะออกแบบให้เหมาะสมกับตัวบุคคลนั้นๆ และต้องสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการควบคุมและก่อให้เกิดวินัยเท่านั้น แต่ยังเป็นการแก้ไขฟื้นฟูและให้การรักษาเยียวยาอีกด้วย
- (4) อนุญาตให้ผู้ที่ถูกตัดสินให้ใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์สามารถเข้าร่วมกำหนดโปรแกรมการกักกันไว้ในสถานที่ที่กำหนดได้ตามความเหมาะสม
- (5) การกักกันไว้ในสถานที่ที่กำหนดด้วยอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ จะยึดติดกับโครงสร้างการแก้ไขฟื้นฟูและการฝึกอบรม
- (6) โปรแกรมอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ จะสำเร็จลงได้ด้วยการนำมาใช้ร่วมกับระบบการคุมประพฤติ

⁸ Rene LEVY, Pierre V. TOURNIER., Anna PITOUN and Annie KENSEY, Electronic Monitoring: Assessment of the Experimental Phase. [Online], accessed April 10, 2015. Available from <http://www.cesdip.fr/ELECTRONIC-MONITORING-ASSESSMENT.html>

⁹ Silke Eilzer, Data protection and electronic monitoring in Germany [Online], accessed October 10, 2015. Available from <http://www.crimeandjustice.org.uk/publications/cjm/article/data-protection-and-electronic-monitoring-germany>

¹⁰ Susana Pinto and Mike Nellis, Survey of Electronic Monitoring in Europe [Online], accessed October 10, 2015. Available from <http://bjc.oxfordjournals.org>

ความแตกต่าง

(1) ด้านสถานะทางกฎหมาย การลงโทษและการบังคับใช้กฎหมาย

(2) ด้านกลุ่มที่ถูกเลือกให้ใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ โดยพิจารณาในแง่ของลักษณะการกระทำ ความผิดและตัวผู้กระทำผิด

(3) เป้าหมายของอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ของแต่ละประเทศอาจไม่เหมือนกัน โดยนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคู่กับวิธีการต่างๆที่แตกต่างกันไป เช่น ใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเฝ้าระวังและควบคุม หรือใช้เพื่อการแก้ไขฟื้นฟู หรือการเพิ่มโทษ หรือใช้ร่วมกับการลงโทษโดยชุมชนเป็นการเฉพาะราย

(4) เป้าหมายของอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์จะมีความยืดหยุ่นและเป็นการเฉพาะราย ใช้แทนที่การลงโทษจำคุกและการลดผลกระทบทางลบที่เกิดจากการถูกจำคุก เช่น การลดค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ต้องขัง อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์จะช่วยสร้างระบบการควบคุมตนเองให้กับผู้กระทำผิดและลดการกระทำผิดซ้ำ นอกจากนี้ จุดสำคัญของการนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ คือ การช่วยลดจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้นในยุโรป

อย่างไรก็ตาม อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศทางแถบยุโรปมีความแตกต่างกันในแง่ของกรอบการทำงานและความแตกต่างของอุปกรณ์ เนื่องจากระบบการลงโทษของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันในหลายแง่มุม¹¹

8. การประเมินอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์

มีการทำวิจัยเกี่ยวกับอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ โดยประเมินในแง่ค่าใช้จ่าย การเปรียบเทียบระหว่างการลงโทษโดยใช้สถาบันกับการลงโทษโดยชุมชน ปัญหาผลกระทบที่เกิดจากการใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ โปรแกรมของอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสม

ในยุโรปเน้นไปที่การศึกษากระบวนการใช้อุปกรณ์ โดยสิ่งแรกที่ประเมิน คือ ตัวอุปกรณ์จะมีปัญหาในการใช้หรือไม่ ประเด็นที่สอง เน้นไปที่การขยายเครือข่าย ซึ่งเป้าหมายเหล่านี้มีเป้าหมายรอง คือ การลดภาระของเรือนจำและการศึกษาเปรียบเทียบการใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์กับการลงโทษจำคุกหรือการลงโทษโดยชุมชนด้วยวิธีอื่น ซึ่งพิจารณาไปพร้อม ๆ กับค่าใช้จ่ายและความคุ้มค่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวโดยวัดที่การยอมรับอาชญากรรมระหว่างการใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ และ/หรือหลังจากระยะเวลาในการควบคุมในสถานที่ที่กำหนดด้วยอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์สิ้นสุดลง

9. การนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย

การนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในประเทศไทยในยุคเริ่มแรกนั้น ใช้ระบบวิทยุคลื่นสั้น (RF) ร่วมกับเทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือระบบ GSM (global system for mobile communications) ต่อมาได้พัฒนาเป็นรุ่นที่สองโดยเปลี่ยนจากระบบวิทยุคลื่นสั้น (RF) มาเป็นระบบการหาตำแหน่งโดยใช้ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (GPS) ร่วมกับเทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือระบบ GSM โดยจะมีผู้ดูแลระบบประจำศูนย์ ซึ่งมีศูนย์ใหญ่อยู่ที่กรุงเทพมหานคร และมีศูนย์ย่อยอยู่ตามจังหวัดขนาดใหญ่ โดยศูนย์ใหญ่จะปฏิบัติงาน 24 ชั่วโมง แบ่งการทำงานเป็น 3 กะ ผู้ดูแลแต่ละคนจะรับหน้าที่ดูแลผู้ใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ตามจำนวนที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้ดูแลจะคอยตรวจสอบ เฝ้าระวัง และคอยช่วยเหลือผู้ใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์เมื่อมีปัญหา เช่น กรณีที่ผู้ใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่เข้าใจวิธีการใช้หรือต้องการความช่วยเหลือ สามารถกดปุ่มที่ติดอยู่กับอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ค้างไว้ประมาณ 3 วินาที เครื่องจะส่งสัญญาณมายังศูนย์ควบคุม ศูนย์ควบคุมจะส่งให้เจ้าหน้าที่เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาต่อไป

กรณีที่ผู้ใช้อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์กำลังกระทำผิดเงื่อนไข เจ้าหน้าที่ที่ศูนย์ควบคุมจะติดต่อไปยังผู้ดูแลผู้ใช้ อุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์นั้น ๆ เพื่อให้เข้าไปตรวจสอบได้ทันที ผู้ดูแลในปัจจุบันจะให้พนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ดูแล

อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย เครื่องควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นสายรัดข้อเท้า ตัวเก็บพลังงานสำรอง (power bank) และตัวแปลงไฟ (adaptor) อุปกรณ์เหล่านี้เป็นอุปกรณ์ที่นำเข้าจากประเทศจีนในรูปแบบของ prison

¹¹ Hans-Joerg Albrecht, Electronic Monitoring in Europe [Online], accessed 10 April 2015. Available from <http://www.mpicc.de/files/pdf1/albrecht.pdf>

tracking โดยใช้วิธีการเช่าอุปกรณ์ บริษัทเอกชนปัจจุบันที่ให้บริการด้านอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์กับกระทรวงยุติธรรมประเทศไทย คือ บริษัท สามารถคอมเทค จำกัด และสัญญาเช่าและว่าจ้างได้สิ้นสุดลงเมื่อปี พ.ศ. 2558

ค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน รัฐเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายให้ โดยในค่าใช้จ่ายรวมนั้น จะประกอบด้วย ค่าอุปกรณ์ การให้บริการระบบซอฟต์แวร์ การให้บริการเครือข่าย (ค่าเช่าบริการเครือข่าย GSM, internet) เงินเดือนเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล การให้บริการขนส่ง การบริหารจัดการคลังอุปกรณ์

ผลการดำเนินการควบคุมตัวผู้กระทำผิดด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีการนำมาใช้มากพอสมควร ส่วนใหญ่เป็นคดียาเสพติดและขบขี้ในขณะมีนเมา ในปัจจุบัน กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายที่จะซื้ออุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์ และตั้งห้องปฏิบัติการหรือศูนย์ควบคุมอย่างเป็นทางการเพื่อรองรับการนำอุปกรณ์ควบคุมตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้อย่างเป็นทางการต่อไปในอนาคต

10. เอกสารอ้างอิง

Hans-Joerg Albrecht. (nd). **Electronic Monitoring in Europe**. ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2558 จาก

<http://www.mpicc.de/files/pdf1/albrecht.pdf>

Rene LEVY., Pierre V.TOURNIER., Anna PITOUN and Annie KENSEY. (nd). **Electronic Monitoring:**

Assessment of the Experimental Phase. ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2558 จาก <http://www.cesdip.fr/ELECTRONIC-MONITORING-ASSESSMENT.html>.

Silke Eilzer. (nd). **Data protection and electronic monitoring in Germany** ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2558 จาก

<http://www.crimeandjustice.org.uk/publications/cjm/article/data-protection-and-electronic-monitoring-germany>

Susana Pinto and Mike Nellis. (nd). **Survey of Electronic Monitoring in Europe** ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2558

จาก <http://bjc.oxfordjournals.org>

รายงานการประชุม World Congress on Probation และ Strategic Meeting on Electronic Monitoring. วันที่ 7-11 ตุลาคม 2556 ณ กรุงลอนดอน ประเทศสหราชอาณาจักร. หน้า 10-14.